

A FIATALOK KATEKÉZISÉVEL KAPCSOLATOS ÚJ SZEMLELET

A SERDÜLŐ- ÉS FIATALKORÚAK KATEKÉZISE KÖRÜLI PROBLÉMÁK

❖ *A gyermekcatekézis túlsúlya*

80% gyermek ⇔ 20% fiatalok és felnőttek

megfelelő célkitűzés, tartalmi részek, módszerek

❖ *A hit és kultúra elkülönülése*

cél: a mai kor életkérdéseire adott válaszok megfogalmazása (*Evangelii nuntiandi* 20)

❖ *A keresztény iniciáció krízise*

„kibérmálkozás” az egyházból

❖ *Az egyház hitelességének krízise*

túlzottan klerikális, intézményes, tekintélyelvű, sok esetben antifeminista, emberileg hideg

❖ *A catekézis hagyományos közegeinek krízise*

a család, az iskola, a keresztény közösség (plébánia) veszített jelentőségéből;

„szociális catekumenátus” szükségessége, amely segíti a hitbe és egyházba való belenövést

AZ EGYHÁZ VÁLASZKERESÉSE A KRITIKUS KÉRDÉSEKRE

1977-es Püspöki Szinódus útmutatásai

„kettős hűség elve” (*Evangelii nuntiandi* 4.): isteni üzenet + konkrét ember

az isteni Ige emberré lett, testet öltött

⇒ kell, hogy a megismert igazság az életünket átalakítsa!

*Ez a hangsúlybeli eltolódás módszertani váltást eredményezett:
a catekézis középpontjában nem a „tisztá tanítás” átadása áll,
hanem a konkrét személy emberi és keresztény kibontakozása, „átalakítása”.*

Kiindulási pont: amilyen helyzetbe vannak (ennek feltárásáról szól a köv. fejezet

Cél: emberi és keresztény érettség felé vezetni

Tehát fontos az evangelizációs dimenzió! Felfedezni és megtapasztalni az evangéliumi üzenet lényegi magvát, a keresztény örömhír ma is időszerű voltát.

Első evangelizáció a megszólításukkal foglalkozik, a catekézis erre tud építeni.

A SERDÜLŐ- ÉS FIATALKORÚAK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

A SERDÜLŐ- ÉS FIATALKOR FEJLŐDÉSLÉLEKTANI LEÍRÁSA

„Az emberről” szóló minden leírás szükségszerűen általános, vagyis nem veheti figyelembe az egyedi sajátosságokat.

Soha ne felejtkezzünk meg arról, hogy mindenki megismételhetetlen létező, a maga személyes gazdagságával, történetével, értékeivel és hibáival.

A LEÍRÁSKOR HASZNÁLT „EMBERKÉP”

- végtelenül gazdag létező, aki több, mint egyszerű anyagi valóság
- természeténél fogva jó, aki nyitott a lelki értékek kutatására
- természeténél fogva igyekszik tudatosan és ésszerűen élni, lelkiismerete szavával összhangban
- nem választható szét testi, lelki és szellemi dimenzióra, mert egyetlen valóság
- mindennapjait olyan értékek szerint rendezi be, amelyek legjobb énjét bontakoztatják ki
- folyamatos kiteljesedése akkor hiteles, ha képes tudatosan másokért élni

Ezt a keresztény emberképet a nevelő szempontjából az alábbi négy dimenzió szerint vizsgáljuk (vö. Szentmártoni Mihály: *A fiatalok világa*):

1. A SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉGVÁLLALÁS FEJLŐDÉSE

A serdülőkortól kialakul a *formális gondolkodás*

(nem szükséges, hogy konkrét valóságból induljon ki – pusztán föltételezésekből is le tud vonni következtetéseket, képes föllátni elméleteket).

Új gondolkodásmód: úgy véli, hogy elképzelései alapján gyökeresen meg lehetne változtatni a világot.

- Önközpontú: minden önmagához, saját vágyaihoz, elképzeléseihez mér
⇒ kritizál és értékkel;
- Teljes szabadság megélésének lehetősége (legalábbis a gondolatok szintjén);
nincs számára lehetetlen, mindent képes megoldani.

A képzelet és a valóság közti feszültség ⇒ felelősségvállalás, félelme.

1. „Megtorpan”, amikor tennie kellene;
2. Saját képességeinek és a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásában bizonytalan.

⇒ segítségre, támaszra szorul (bölcse személy, akitől tanácsot kérhet)

A saját maga által fölépített fantáziavilágból való „kijózanodás” csak lassan és fokozatosan történik.

Egységes értékrendszer kialakítása ⇒

- a) következetesen el tud igazodni az élet minden területén
- b) végérvényesen el tud köteleződni hivatás, életállapot, szakma mellett

Ez az útkeresés időszaka, az irányvétel ideje,
 amikor kipróbálja önmagát, kísérletezik,
 apróbb-nagyobb feladatokat vállal nagyon eltérő területeken,
 hogy megtudja, mi az, ami személyiségének leginkább megfelel,
 amit legszívesebben tudna csinálni.

⇒ önismeretre tesz szert: képességeit, korlátjait, irányultságát tudatosítja.

Amikor eljut oda, hogy végérvényesen elkötelezze magát, tudatosan törekszik a világ azon részének alakítására, amiben él, akkor éri el a felnőttkort.

A hivatás megtalálása, a pályaválasztás egy folyamat eredménye, nem pedig hirtelen döntés.

Fontos, hogy a hosszútávú elkötelezettség összhangban legyen az embernek önmagáról alkotott képével!

2. A VALLÁSOS FEJLŐDÉS

formális gondolkozás kifejlődése ⇒ egyetemes értékek keresése:

- az élet értelmét érintő legalapvetőbb kérdések foglalkoztatják,
- bátran rákérdez a jelenségek mögé.
- saját végességét belátja, s készségesen megnyílik Isten felé ⇒ megtérés

Egységes értékrendszert keres, ami irányt mutat az élet minden területén:

- ⇒ találkozzon a kereszténységgel,
- ⇒ annak igazi arcát fedezze fel.

Elemi igénye, hogy megbecsüljék és támogassák keresését
 = tartozzon valahova és valakikhez.

Egyre kevésbé függ mások véleményétől (személyes reflexiók, kritikusan meghozott döntések)

⇒ személyes meggyőződésen alapuló, autonóm vallásosság, a hittartalom kritikai felülvizsgálata

⇒ veszély, hogy a hagyományos egyházi közösségtől elszigetelődik.

Hitét racionalizmus jellemzi (vö. Jálics Ferenc: *Fejlődik-e hitünk?* Korda, 1996)

3. A TÁRSAS KAPCSOLATOKRA IRÁNYULÓ BELSŐ VILÁG FEJLŐDÉSE

A családi keretek és az abban megélt kapcsolatok kezdenek szűkké válni.

A családon kívüli „valahová tartozást” az is indokolja, hogy kritikáját megossza kortársaival.

Az önazonosság (identitás) fejlődése elválaszthatatlan az „azonosulás” folyamatától:
 A vonzó példákhoz, az ideálként tekintett személyekhez fűződő pozitív érzelmi (baráti, közvetlen) viszony megkönnyíti az értékek áramlását a személyek között

Ha a serdülő nem talál elfogadó közegre,
 ahol megmutathatná másoknak saját belső gazdagságát,

és ahol megoszthatná belső keresését
⇒ elszigetelődik, bezárkózik.

Ez a szándékolt személyiségépítés egyre függetlenebb lesz másoktól,
nem kötődik a korábban ideálként tekintett környezetében élő emberekhez.

4. PSZICHO-SZEXUÁLIS FEJLŐDÉS

testi változások kora

serdülőre két irányban hat:

1. fölfedezni való újdonság
2. újszerűségük miatt bizonytalanság és feszültség adódik

Biológiailag már érett,
de a tartós kapcsolatok kialakításához érzelmileg és pszicho-szexuálisan éretlen.

Nem ismeri a szexualitás szerepét, értékét és szépségét;
képtelen racionálisan ellenőrizni belső, testi késztetéseit,
nem tudnak határt szabni fantáziálásuknak.

⇒ büntudat forrása ⇒ elszigetelődés, rejtőzködés

Igénye, hogy megismerje testének működését, és hogy a szexualitás „mire való”.

Szexualitás értelme az emberi, és szorosabb értelemben a családi életben, harmóniában az élet minden területével.

Meg kell tanulnia kifejezni érzelmeit, szeretetét, valamint elfogadni mások szeretetét,
vagyis „adni és kapni”.

Férfi és női jellegzetes reagálási, viselkedési formák elsajátítása.

!!! önismereti tréning, spilhóznai tábor, stb. !!!

Közösség- és társnélküliség, segítő felnőtt hiányában túlzottan önmagára figyel, a valóság elől a fantáziálásba, álmvilágba menekül, és bezárkózik (vö. rendszeres önkielégítés, vagy a másik csak eszköze a saját önző örömeinek).

Az érettség főbb vonásai:

- alkalmazkodóképesség
- kapcsolatteremtő és -fenntartó képesség
- önállóság
- önfegyelem, önuralom
- tudatos cselekvés
- a másik ember igényeinek tisztelete (szexuális téren is)
- siker és sikertelenség feldolgozásának képessége

Tehát ez szüntelen folyamat, állandó előrehaladás az ideális érettség felé.

A nevelő feladata, hogy a serdülővel megismertesse a szexualitás biológiai, kulturális, vallás-etikai vonatkozásait, valamint annak értékét és jelentőségét,

⇒ pozitívan éljék meg társas kapcsolataikat általában szorosabb értelemben a másik nemmel.

SZOCIO-KULTURÁLIS ADATOK

ÁLTALÁNOS TÁRSADALMI JELENSÉGEK

értékszemplélete pluralista: megszűnt az egységes keresztény ts.-i értékrendszer

értékzavar: bizonytalanság, hogy mihez tartsa magát

fogyasztói szemlélet, „versengő” kapitalista gondolkodásmód

⇒ kapcsolatok meglazulása: rokoni, baráti kör hiánya

⇒ individualizmus, elmagányosodás

fogyasztói propaganda a fiatalok fele: pillanatnyi vágyak kielégítése, „most, azonnal” szemlélet ⇒ pillanatnyi örömök: drogfogyasztás

Ellensúlyozás megfelelő katekézissel: megélt hit, közösségi dimenzió
hogy a hit minden szempontból meggyőző és vonzó legyen.

A CSALÁDOK HELYZETE

A házasságok felbomlottak: 1970-ben ¼-e, 2000-ben ½-e

⇒ mai fiatalok harmada elvált szülői családban nőtt fel (ez a szám tovább növekszik)

Elvált szülők gyereke:

- beilleszkedési, kapcsolatteremtési nehézségek
- szülői modell hiánya, különösen az „apa-szerep”, „férfi-szerep” hiánya
- megfelelő, biztos, szerető háttér hiányában hajlamosabbak, hogy korai szexuális kapcsolatba bocsátkozzanak
⇒ közöttük gyakoribb az abortusz
- házasság előtti nemi élet terjedése ⇒ csökken a házasságok stabilitása
- alkoholista szülők ⇒ erőszakos magatartás
⇒ gyermekeik veszélyeztetettek

E kihívások ts.-i szintű összefogást igényelnek:

1. egyház + minden jóakarátú ember + nevelői- és törvényhozó intézmények
2. hiteles értékeken alapuló kortárs csoportok, közösségek kialakítása
3. a családban szerzett negatív élmények kommunikációs nehézségeket okoznak (torz képzetekre asszociál: „családegyház”, „szeretetközösség”, „Isten mint Atya” fogalmak személyes élményekhez kötődnek)
Cél, hogy megtapasztalhassák a kiengesztelődést, a közösséget, stb.

A FIATALOK VALLÁSOSSÁGA HAZÁNKBAN

Ellentmondásos hatások sokukat közömbössé tesz a legalapvetőbb létkérdésekkel szemben,

A – sokszor ideológiai háttérből eredő (pl. Hit gyülekezete és más szekták) – ellentmondásos válaszok elaltatják az igazán megnyugtató, hiteles válaszok keresése utáni vágyat.

A fiatalok nemzedékének 1/3-a vallásilag teljesen érdektelen, ezen belül a munkásfiatalok vallástalansága jóval nagyobb arányú.

A magukat vallásosnak mondók között 2 szélsőséges jelenség figyelhető meg:

1. *vallási fundamentalizmus*: egyes elemek önkényes kiemelése és értelmezése, szembefordulva az intézményes oldallal

2. *szinkretizmus*: külső, babonás elemek belekeveredése

⇒ hazánk missziós terület: megfelelő pre- és újraevangelizáció

⇒ hívők megerősítése az ellenáramlatok viharában

⇒ a katekézis evangelizáció és egyúttal evangelizációra való fölkészítés, képzés

PEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A felnőtté válás útjának egyengetéséhez segítségre van szükség. A továbbiakban lássunk néhány pedagógiai kulcskérdést:

ASZIMMETRIKUS NEVELŐI KAPCSOLAT

- ✓ Kulturális és hitbeli örökséget adunk át: „értékeket képviselünk”
– ez szilárdságot és következetességet feltételez a nevelő részéről
(de nem hatalmi tekintély)
- ✓ Nem egyenrangúság: a nevelő szilárdan ragaszkodik az általa képviselt értékekhez, de legyen nyitott, ami értékes a serdülőkben, a fiatalokban.

FELTÉTEL NÉLKÜLI ELFOGADÁS

Bízunk az ember *eredendő jóságában*, abban, hogy képes a továbbfejlődésre, a javulásra, a kibontakozásra.

Elismerjük, hogy *személye* már önmagában is érték, s ez arra készíti, hogy tisztelettel tekintsünk rá.

Az *érdeklődési kör* megbecsülése, az arról való beszélgetés, találkozási pont lehet nevelő és a fiatal között. Egyetlen hobby sem „nevetség”, „mihaszna”, hanem valamilyen érték húzódik mögötte (pl. alkotás vágya, mozgás öröme, gyengédség igénye, társaság keresése)

Keresztény nevelő nem „pórázon” irányít, hanem támasz és segítség az önálló útkeresésben, önmaga kialakításában.

Nem a hibáit fogadjuk el, hanem őt magát;
bizalmat adunk neki: a bizalom felszabadítja és erőt ad neki a továbblépésre.

FELELŐSSÉGVÁLLALÁSRA NEVELÉS

- Az ember alapvetően közösségi lény
⇒ a mások iránti *szolidaritás* és *felelősségvállalás* kialakulása a teljes értékű emberré formálódásának részét alkotja.
- A fiatalok identitás-krízisben szenvednek
– ennek oka, hogy ts. egyre kevesebbet kér tőlük, keveset bíz rájuk;
a dolgokat készen kapják, küzdelem nélkül.
 - felelősségvállalás hiánya ⇒ a serdülő- és ifjúkor időben hosszasan kitolódik.
 - mellőzöttség érzése ⇒ szembefordulás a felnőttekkel (pl. hippy-mozgalom).

Nevelői feladatok:

- segíteni őket abban, hogy elköteleződjenek egy-egy jó ügy érdekében (önkéntes, karitatív, közösségépítő munkák)
- ifjúsági csoportok kialakítása, ahol eltérő látásmódokkal, igényekkel szembesül
- szociális problémákról való informálás, hogy felébredjen a tenni akarás vágya

Nevelői szempontok:

- a) ne követeljünk azonnal hibátlan megoldást!
- b) segítsük őket tanácsunkkal, bátorítással, tapasztalatátadással
- c) az elvállalt kisebb-nagyobb feladatokban önmagát is méricskéli, mindezekben a felnőttkori végleges elkötelezettség irányát keresi.

KATEKETIKAI SZEMPONTOK

A serdülő akkor fogad el egy igazságot, ha belátja annak egzisztenciális jelentőségét az ember boldogsága számára

⇒ kell, hogy *felismerje* a katekét, a közösség életében (hiteles tanúságtevők!)

⇒ kell, hogy *megtapasztalja* a jó jóságát, kívánatos voltát.

Tehát a fiatal és a keresztény igazság között

nem pusztán informatív, hanem **érzelmi-egzisztenciális viszony** alakul ki.

A keresztény üzenet **közlésmód**jával kapcsolatban két megjegyzés:

- ❖ fogékonyak a szimbolikus nyelvre (példabeszéd, rövid lelki történetek)
- ❖ azon igazságokat érzik magukénak és építik be életükbe, amit nem készen kaptak, hanem amire maguk jöttek rá, együtt fogalmazták meg;
⇒ egyéni és csoportos kutatás, reflexió, kreativitás, vita, megosztás.

A SERDÜLŐK ÉS FIATALOK KATEKÉZISÉNEK FŐ CÉLKITŰZÉSEI

Az egyházi tanítóhivatal útmutatásai irányelveket adnak (KÁD 80-86):

A katekézis célja – bármely korosztálynál – a hit és az élet egységének előmozdítása; a hit olyan belső mozgató erővé váljon az emberben, amely az evangéliumi értékekhez következetesen ragaszkodó magatartásban is megnyilvánul.

4 konkrét cél, amelyek egymással összefonódnak, részben átfedik, egymásra épülnek:

1. *Az Istentől kapott élet elfogadása, igelése és szolgálata.* Emberi érettség előmozdítása:
 - a. ideális értékek, magatartások, belső meggyőződés magába építése
 - b. megtérés, alapvető vallási tapasztalat (végességünk) átélése, újraélesztése
2. *Jézus Krisztus személyének mint az élet értelmének elfogadása.*
 - a. Isten válasza az ember sorsára vonatkozóan JKr, akiben kirajzolódik az ember (kapcsolata Atyjával, világgal, emberekkel) és halál utáni sorsa
 - b. Vele találkozni csak követése útján lehet (tanítványság lényege: Mk 3,14)
3. *A krisztusi közösség elfogadása és az abba való beépülés.*

az egyház a tanítványok testvéri közössége

 - jézusi magatartás (pl. szolidaritás)
 - sajátos karizmák kibontakoztatása az egyházban
 - részvétel az egyház liturgikus, szentségi gyakorlatában
4. *Felelősségteljes elköteleződés az egyházi és tágabb emberi közösségben.*

a katekézis célja, hogy megteremtse a személyes hivatás fölismerésének és tudatos követésének feltételeit

A TARTALMI RÉSZEK KIVÁLASZTÁSA

Témakörök, amelyek a 4 konkrét cél eléréséhez segítenek:

1) *Az Istentől kapott élet elfogadása, igenlése és szolgálata.*

A bölcseletet és tudományt érintő témák:

- az eltérő érték- és világszemléletből adódó emberről alkotott felfogások, antropológiai modellek
- az eltérő értékrendből és emberképből fakadó különféle elképzelések az élet értelméről
- a hit és értelem viszonya
- Isten létének vagy nemlétének kérdése
- a rossz problematikája
- szabadság mibenléte
- az Istenre való nyitottság
- önismeret
- emberi korlátjaink

2) *Jézus Krisztus személyének mint az élet értelmének elfogadása.*

- JKr személye, életvitele, tanítása (boldogmondások, Kr-követés, imádság, halál/feltámadás)
- kapcsolata az Atyával, a tanítványaival, a ts. kiteszítettjeivel

Legfőbb forrás az evangéliumok és a szentek életpéldája

Elengedhetetlen, hogy ne csak halljanak mindezekről, hanem meg is tapasztalják!

3) *A krisztusi közösség elfogadása és az abba való beépülés.*

- a hiteles, krisztusi közösség jellemzői
- az egyház küldetése, létének értelme
- a liturgiában szereplő alapvető szimbólumok, gesztusok jelentése
- az Eukarisztia és a kiengesztelődés szentségének jelentősége, szerepe a lelkiéletben

Legfőbb forrás az ApCsel, egyházatyák és mai teológusok írásai

4) *Felelősségteljes elköteleződés az egyházi és tágabb emberi közösségben.*

- a munka szerepe és értelme
- a közjó, az igazságosság, a béke, az emberi jogok, a ts.-ban való elköteleződés
- a különféle egyházi és világi hivatások
- az önátadás, a bizalom, férfi és nő kapcsolata, a szeretet ajándékozása (ezen belül a szexualitás)

A SFK-NEK FŐBB MÓDSZERTANI VONATKOZÁSAI

Arra keresünk feleletet, hogy a kitűzött célokat hogyan, milyen erőforrások, eszközök, eljárások stb. segítségével érhetjük el?

EGYETEMES IRÁNYELVEK

1. *Élő keresztény közösség.*

ha a plébániai közösség élete vonzó, akkor könnyebben azonosul annak értékrendjével

A serdülő- és fiatalok át gondolt, jól megtervezett lelkipásztori gondozása:

- nem csak megtűrik, hanem elfogadják, nem csak vendégek, hanem családtagok, akiknek kreativitására számítanak
- lehetőséget adnak nem csak rendszeres katekézisre és lelkivezetésre, hanem szabadidejük igényes eltöltésére is
- a katekézis foglalkozások egy tágabb pasztorális tervbe és programba illeszkedjenek (vö. az egyház négy alapfunkciója)

2. *Ifjúsági csoport.*

Kortárs-csoport mint nevelői közeg:

- személyes kapcsolatokra épül \Rightarrow ön- és társismeret kialakulását segíti
- szociális erények (egymás megbecsülése, szolidaritás, felelősségvállalás) elsajátítása
- egyházélményt nyújt

3. *A katekéta személye.*

A serdülő- és fiatalok – lélektani sajátosságuknál fogva – azonosulási modelleket igényelnek.

Nem pusztán ismereteket átadó tanár, hanem sokkal inkább követendő példa, aki személyes meggyőződésével, életvitelével, emberi kapcsolatainak minőségével közvetíti a keresztény értékeket.

4. *Tapasztalati módszer.*

Konkrét emberi tapasztalatokból indul ki, hogy azt a kinyilatkoztatás fényében felülbírálja, majd visszatér a helyesbített életvitelhez.

Az élmény olyan tapasztalat,

- ✓ amit az ember közvetlenül átél,
- ✓ ami személyiségének egészét érinti,
- ✓ magával ragadja (nem csupán az értelmét)
- ✓ amire reflektál, amit értelmez
- ✓ amit nyelvi formába önt, kifejez (legalább saját maga számára)
- ✓ ami átformálja személyiségét.

Identitásának formálódás és megszilárdulása két, egymástól elválaszthatatlan, és egymásra épülő mozzanatban valósul meg:

1. az értékek bensővé tétele azonosulás által
2. a függetlenedésben, az önállóság, autonómia kialakulásában

Minden egyes tapasztalat átstrukturálja az ember identitását, így hozzájárul annak formálódásához.

⇒ a keresztény nevelő tudatosan megteremti azokat a körülményeket, ahol a fiatal élményszerűen megtapasztalhatja azokat az értékeket, amit számára közvetíteni akar.

Az élmények 3 csoportja:

1. A MINDENNAPI ÉLET ÉLMÉNYEI

Az ember 4 alapigénye:

- ✓ szeretve lenni,
- ✓ megbecsültnek lenni,
- ✓ értékesnek lenni,
- ✓ tartozni valakihez, valakikhez

Tudatosítani lehet, amit ösztönösen tesz (barátkozás, együttjárás, munka, tanulás, szabadidős tevékenység) valójában a boldogságot, az élet értelmét keresi.

Serdülőkori egocentrizmusából azonban ki kell lépnie, hogy fejlődése jó irányba folytatódhasson.

2. AZ ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI ÖNTUDAT FEJLŐDÉSÉT BIZTOSÍTÓ TAPASZTALATOK

Fokozatos átalakulás:

a „mindenhatóság”, a „mindentudás” érzése

- találkozik a valósággal, az életadta reális lehetőségekkel,
- erkölcsi érzék, tudatos szolidaritás és az önzetlen felelősségvállalás.

Tehát az élet értelme a mások boldogságáért leélt élet.

➤ *Az erkölcsi érzék fölfedezését szolgáló élmények*

Olyan élmények, amelyek elvezetnek ahhoz a fölismeréshez, hogy fontos és jó dolog az önzetlenség, a mások ügyéért való, boldogulásáért való kiállás, pl.:

- találkozás hitüket következetesen élő emberekkel (elsődlegesen maga a katekéta)
 - szembesül az erkölcsi igazságtalanság különböző formáival:
e tényekkel igazságérzetét provokáljuk (ártatlanok bebörtönzése, kisemmizése)
– beszélgetés, csoportos vita által erkölcsi érzéküket felébresztjük és finomítjuk.
- *A lét ajándék-jellegét tudatosító élmények.*

Az élet Isten ajándéka (feladat-jellege ebből fakad, ezért ne hangsúlyozzuk túl)

- megtapasztalja a katekéta elfogadó szeretetét,
amely szentségi jellegű (Isten ember iránti szeretetének hatékony jele)
 - a természetben, a csöndben megtapasztalni Isten személyes jelenlétét, körülölelő szeretetét, békéjét
 - lelkinapok, lelkigyakorlatok (a lét ünnepe, amikor nem kell valamit megtermelni, valakinek megfelelni)
- *Az evangélium megélhetőségének élménye.*

A szocio-kulturális adatokból látható, hogy a magyar fiatalok többsége

- a) nem rendelkezik olyan családi háttérrel,
amely biztosítaná számára a „belenövést” a keresztény életformába,
- b) annak fölismerését, hogy ezt az életmódot a mindennapokban is lehetséges megélni.

⇒ élményszerűvé tenni, hogy lehetséges, sőt boldogító az evangélium szellemében élni.

- táborok, lelkigyakorlatok, amelyeknek napirendje nem tér el lényegében a mindennapokétól (ima, csönd, lelkiolvasmány része a napirendnek)
- találkozás, esetlen néhány napos együttlét olyan emberekkel, családokkal, közösségekkel, akik így élnek

3. AZ ÖNAJÁNDÉKOZÁS ÉS A FELELŐSSÉGVÁLLALÁS FEJLŐDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ TAPASZTALATOK

NB. „áldozatvállalás” (lat. *scificium*, < *sacrum facere*, „szent dolgot cselekedni”), vagyis a hangsúly nem a lemondáson van, hanem a tett értékes voltán.

Az „önajándékozás” nem egyenlő azzal, hogy föláldozzuk magunkat valami szent ügyért, hanem hogy elfogadjuk a bennünk levő értékeket, ajándékokat („karizmák, talentumok), és azokat gyümölcsözővé tesszük mások javára.

- Önkéntes szolgálatokon keresztül
 - karitatív munkák idősek, betegek, hajléktalanok, szegények javára; foglalkozások tartása
 - táborszervezés, -lebonyolítás kisebb gyerekek számára
 - saját ifjúsági csoporton belül vállalt feladatok
- A tartósan egyazon csoporthoz tartozáson keresztül
 - alaposabb ön- és társismeretre, hiteles kapcsolatokra tesz szert,
 - elvezet a szolidaritás, az egymás iránti felelősség kialakulásához és megéléséhez
- A rendszeres imádságon és csenden keresztül
 - Krisztus, aki értünk adta önmagát, minket is erre az életmódra hív
- Kulturális programok előkészítésében és lebonyolításában vállalt szerepen keresztül
 - színdarab, koncert, felolvasóest (anyák napja, költészet napja)
 - templomi misztériumjátékok (betlehemes, passió)

Mindezek közös vonása:

az önmagunkból történő kilépés és a másokért való elköteleződés alapmagatartásának formálódását segítik elő.

A NEVELŐ FELADATAI

- teremtsen megfelelő alkalmakat!
- a programokat a fiatalokkal együtt tervezze, és adjon nekik felelősségteljes részt a megvalósításban!
- bíztasson a következetes magatartásra (tudva, hogy az egocentrizmus levetése csak fokozatosan történik) rámutatva arra, hogy a serdülő/ fiatal személyisége azáltal fejlődik, ha apró, önzetlen elkötelezettségeket vállal!
- segítse tisztázni a motivációkat, hogy indítékait újból és újból megtisztítsa!
- engedje, hogy a serdülők/ fiatalok méregessék, próbálgassák magukat különféle szolgálatokban, és ne akarja véglegesen „befogni” őket a plébánia vagy a közjó hasznára!

A fentiekhez alapvetően fontos az őszinte, bizalmas, baráti légkör kialakítása és fenntartása.

Ne maradjon el az **értékelés**:

- „Mit mondott nekem/ nekünk ez az új tapasztalat?”
- „Miben gazdagodtam/ tunk?”
- „Milyen kételyeket támasztott bennem/ bennünk?”
- „Milyen új utakra hív?”

Mt 25,31-46: a másik ember az Istennel való találkozás szentsége, s ennek helye és közege a mindennapi élet.

A SERDÜLŐ- ÉS FIATALKORÚAK KATEKÉZISE (TARTALOM)

A FIATALOK KATEKÉZISÉVEL KAPCSOLATOS ÚJ SZEMLÉLET	1
A serdülő- és fiatalok katekézise körüli problémák	1
Az egyház válaszkeresése a kritikus kérdésekre	1
A SERDÜLŐ- ÉS FIATALKORÚAK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	2
A serdülő- és fiatalok fejlődéslélektani leírása	2
A leírás során használt „emberkép”	2
1. A szabadság és felelősségvállalás fejlődése	2
2. A vallásos fejlődés	3
3. A társas kapcsolatokra irányuló belső világ fejlődése	3
4. Pszicho-szexuális fejlődés	4
Szocio-kulturális adatok	5
Általános társadalmi jelenségek	5
A családok helyzete	5
A fiatalok vallásossága hazánkban	5
Pedagógiai szempontok	6
Aszimmetrikus nevelői kapcsolat	6
Feltétel nélküli elfogadás	6
Felelősségvállalásra nevelés	7
Kateketikai szempontok	7
A SFK-NEK FŐ CÉLKITŰZÉSEI	8
A TARTALMI RÉSZEK KIVÁLASZTÁSA	9
A SFK-NEK FŐBB MÓDSZERTANI VONATKOZÁSAI	10
Egyetemes irányelvek	10
Élmények és tevékenységek a SFK-ben	11
1. A mindennapi élet élményei	11
2. Az erkölcsi és vallási öntudat fejlődését biztosító tapasztalatok	12
3. Az önjándékozás és a felelősségvállalás fejlődését elősegítő tapasztalatok ...	12
A nevelő feladatai	13